

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
"Туризмологія"

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 4; годин - 120
Семестр, Рік	I / 1
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Соколовський Віктор Анатолійович; доктор філософії зі спеціальності 106 «Географія», доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
E-mail:	geotourism@onu.edu.ua
Робоче місце	кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	Очні консультації: 1 год., вівторок, 14.00-15.00 Онлайн-консультації: ZOOM – понеділок 15.30-16.30 (запрошення надсилається в групу Viber)

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом. В поза аудиторний час студенти зможуть поставити питання під час консультацій.

Інші види комунікації: група в Viber, очна та онлайн Zoom-консультації за розкладом.

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предметом вивчення дисципліни "Туризмологія" є визначення сутності теорії туризму як наукової соціоекономічної та гуманітарної дисципліни; розкриття понятійного, категоріального апарату та основних смислових значень туризму; систематизація наукових підходів до розуміння феномену туризму, з'ясування генези та еволюції туризмологічного знання, визначення змісту основних туризмологічних концепцій; осмислення структури туризмологічного знання, його системної архітекτονіки, виявлення діалектики зв'язків між теорією та праксеологією туризму

Пререквізити курсу: ефективність засвоєння змісту дисципліни «Туризмологія» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: «Філософія», «Організація туризму», «Географія туризму», «Історія туризму», «Економічна теорія», «Міжнародний туризм» та ін.

Мета – формування у майбутніх фахівців з туризму та рекреації здатності ставити й на належному професійному рівні розв'язувати науково-дослідницькі та практичні завдання; узагальнення знань, набутих під час вивчення туризмознавчих дисциплін; створення цілісного уявлення про туризм як соціальний інститут, особливу форму природно-суспільного буття та життєдіяльності людини, що подорожує; розвиток здатності розв'язувати професійні проблеми у сфері туризму та рекреації як у процесі навчання, так і в подальшій професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- теоретичні засади туризмології, її об'єкт, предмет, структуру та понятійно-категоріальний апарат («подорож», «турист», «дестинація», «рекреаційні ресурси», «туристичний продукт», «тур» тощо) (PH1, SK1);
- генезу та етапи розвитку туризмологічного знання, зміст основних туризмологічних концепцій і національних наукових шкіл (PH1);

- структуру та функції складових туризмологічного знання – філософії, географії, соціології, культурології, психології, педагогіки та праксеології туризму (РН1, СК1);
- принципи, методи й інструментарій наукових досліджень у сфері туризму та рекреації, зокрема із застосуванням цифрових технологій (РН3, СК2, СК5);
- основні світові туристичні регіони, закономірності територіальної організації туризму та принципи його сталого розвитку (РН4, РН12, СК6, СК8).

вміти:

- аналізувати генезу й еволюцію туризмологічного знання, визначати зміст та порівнювати основні туризмологічні концепції (РН1, ЗК7);
- коректно застосовувати понятійний апарат туризмології у професійній і науковій комунікації, зокрема відповідно до національного законодавства (СК1);
- планувати і проводити прикладні дослідження туристичного ринку та мотивації туристів, збирати, обробляти й інтерпретувати туристичну інформацію (РН3, РН5, СК2, СК5);
- аналізувати геопросторову організацію туристичного процесу, туристичні потоки, стадії життєвого циклу дестинацій і курортно-рекреаційний потенціал (РН4, РН13, СК6, СК8);
- застосовувати туризмологічні знання для розроблення проєктів і рекомендацій щодо національної та регіональної туристичної політики (РН9, РН12, ЗК1).

бути здатним:

- самостійно розв'язувати складні задачі дослідницького та інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації на основі системного туризмологічного підходу (інтегральна компетентність, РН1, СК2);
- приймати обґрунтовані рішення у сфері туризму та рекреації в умовах невизначеності, зокрема щодо безпеки і якості туристичного обслуговування (РН8, РН10, ЗК1, ЗК7);
- організовувати й координувати процеси в суб'єктах туристичної індустрії з урахуванням принципів сталого розвитку, соціальної та етичної відповідальності (РН8, РН9, СК6);
- нести відповідальність за результати власних досліджень і професійної діяльності, дотримуючись академічної доброчесності та Глобального етичного кодексу туризму (РН1, РН10).

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.) та практичних занять (20 год.), організації самостійної роботи студентів (80 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручниками та навчальними посібниками (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. Туризмологія як наука про туризм

Тема 1. Туризмологія як соціогуманітарна наука

Тема 2. Генеза туризмологічного знання.

Тема 3. Теоретико-методологічні складові туризмології.

Тема 4. Філософія туризму як методологічна і концептуальна основа туризмології.

Змістовий модуль 2. Складові туризмологічного знання

Тема 5. Географія туризму.

Тема 6. Соціологія туризму.

Тема 7. Культурологія туризму.

Тема 8. Психологія та етика туризму

Тема 9. Педагогіка туризму

Тема 10. Праксеологія туризму

Перелік рекомендованої літератури

Основна

1. Аріон О. В., Уліганець С. І. Географія туризму : навч.-метод. посіб. Київ : Інтердрук, 2019. 206 с.
2. Безуглий В. В., Костащук І. І., Яворська В. В. Географія всесвітньої спадщини (туристичні атракції) : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Дніпро : ЛІРА, 2026.
3. Васильчук В. М. Туризмологія : навч. посіб. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2023. 115 с.
4. Джинджоян В. В., Горожанкіна Н. А., Бойко З. В. Основи туризмознавства : навч. посіб. Київ : ФОП Піча Ю. В., 2023. 246 с.
5. Залевський А., Колотуха О., Соколовський В. та ін. Пошуки туристської привабливості Кіровоградської області: наукові розвідки / за заг. ред. О. В. Колотухи. Дніпро : ФОП Середняк Т. К., 2020. 287 с.
6. Кручек О. А., Парубець С. Ф., Гордієнко С. І. Основи туризмології : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 234 с.
7. Топчієв О. Г., Яворська В. В., Сич В. А., Коломієць К. В. Рекреаційно-туристичний потенціал: напрями систематики і кваліметричної оцінки : навч. посіб. Одеса : Бондаренко М. О., 2022. 280 с.
8. Торяник В. М., Сардак С. Е., Джинджоян В. В. Туризмологія : підручник / за заг. ред. В. О. Негодченка. Дніпро : ДГУ, 2022. 306 с.
9. Феномен туризму: розмаїття сенсів : монографія / за ред. О. О. Красноручького, Н. І. Моїсєєвої. Харків : Стильна типографія, 2019. 252 с.
10. Korstanje M. E., Gowreesunkar V. G. Anthropology of Tourism: Exploring the Social and Cultural Intersection. Apple Academic Press, 2024. 232 p.
11. McCabe S. Theory in tourism. Annals of Tourism Research. 2024. Vol. 104. 103721. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.annals.2023.103721>
12. McKercher B., Prideaux B. Tourism Theories, Concepts and Models. Goodfellow Publishers Ltd, 2020. 256 p.

Додаткова

1. Абрамов В. В., Тонкошкур М. В. Історія туризму : підручник. Харків : ХНАМГ, 2010. 294 с.
2. Абрамов В. В. Конспект лекцій з дисципліни «Туризмологія». Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 71 с.
3. Басюк Д. І. Основи туризмології : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2005. 204 с.
4. Гринів О. Філософія туризму : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2017. 200 с.

5. Детермінанти розвитку туризму : колективна монографія / С. А. Александрова, Н. М. Богдан, Л. А. Нохріна ; за заг. ред. І. М. Писаревського. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 159 с.
6. Лук'янова Л. Г. Освіта в туризмі : навч.-метод. посіб. Київ : Вища школа, 2008. 718 с.
7. Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Теоретичні основи туризмології : навч. посіб. Київ : Ніка-Центр, 2005. 316 с.
8. Пазенок В. С., Федорченко В. К. Філософія туризму : навч. посіб. Київ : Кондор, 2009. 268 с.
9. Педагогіка туризму : навч. посіб. / В. К. Федорченко, Н. А. Фоменко, М. І. Скрипник, Г. С. Цехмістрова. Київ : Слово, 2004. 295 с.
10. Психологія праці у звичайних та екстремальних умовах : навч. посіб. / М. С. Корольчук, В. М. Корольчук, С. М. Миронець та ін. Київ : КНТЕУ, 2015. 652 с.
11. Соколовський В., Сич В., Яворська В. Методичні засади суспільно-географічного дослідження територіальної організації рекреаційного комплексу регіону. Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. / за заг. ред. О. В. Колотухи. Дніпро : Середняк Т. К., 2024. С. 136–143.
12. Соколовський В. А., Щоголева І. В. Івент-туризм Середнього Придніпров'я як стратегічний напрям регіонального розвитку. Географія і туризм. 2021. № 60. С. 33–42.
13. Соколовський В. А., Щоголева І. В. Аналіз ресурсного потенціалу лікувально-оздоровчого туризму Середнього Придніпров'я. Грааль науки. 2022. № 24. С. 45–49.
14. Соціологія туризму : підручник / М. П. Лукашевич, С. М. Мошак, Ф. Ф. Шандор. Київ : Знання, 2015. 303 с.
15. Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В., Приходько З. В. Культурний простір регіону як об'єкт суспільно-географічного дослідження, його поняття, структура та методи аналізу. Вісник Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки. 2025. Т. 30, вип. 2(47). С. 266–278.
16. Топчієв О. Г., Коломієць К. В., Сич В. А., Яворська В. В. Структурування рекреаційно-туристичного потенціалу на засадах географічного середовища : монографія. Кам'янець-Подільський : Панькова А. С., 2020. 332 с.
17. Топчієв О. Г., Сич В. А. Проблеми кластеризації та структурування соціоприродних видів господарської діяльності у географічних дослідженнях. Український географічний журнал. 2020. Вип. 2. С. 65–72.
18. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : монографія / В. Пазенок, В. Федорченко та ін. Київ : Академія, 2013. 368 с.
19. Щоголева І. В., Соколовський В. А. Проблеми та перспективи дуальної освіти в туризмі. Науковий вісник Льотної академії. Серія: Педагогічні науки. 2021. Вип. 9. С. 168–172.
20. Bondar Iu., Shchoholieva I., Sokolovskiy V., Petrenko N., Maliuga L., Tereshchuk N. Prerequisites for the ecologization of recreational and tourist activities in Ukraine. IOP Conf. Ser.: Earth Environ. Sci. 2023. 1126. 012014.
21. Goeldner C. R., Ritchie J. R. B. Tourism: principles, practices, philosophies. 12th ed. John Wiley & Sons, 2012. 514 p.
22. Okumus F., Altinay L., Chathoth P., Koseoglu M. A. Strategic Management for Hospitality and Tourism. Routledge, 2019. 356 p.
23. Page S. J. Tourism Management. Routledge, 2019. 510 p.
24. Prideaux B. Resort Destinations: Evolution, Management and Development. Taylor & Francis, 2017. 328 p.

25. Topchiyiv O. G., Sych V. A., Yavorska V. V., Hevko I. V., Kolomiyets K. V. Methodological principles of systematics of recreational goods. Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2021. Vol. 30(4). P. 762–771. DOI: <https://doi.org/10.15421/112170>
26. Vanhove N. The Economics of Tourism Destinations: Theory and Practice. 4th ed. Routledge, 2020. 453 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. UN Tourism (Всесвітня туристська організація). URL: <https://www.unwto.org>
2. World Travel & Tourism Council, Economic Research. URL: <https://wtcc.org/research/economic-impact>
3. European Travel Commission. URL: <https://etc-corporate.org>
4. Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua>
5. Національна туристична організація України. URL: <https://nto.ua>
6. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
7. Управління туризму, рекреації та курортів Одеської обласної державної адміністрації. URL: <https://digital.od.gov.ua>
8. Звіти Світового економічного форуму щодо розвитку подорожей і туризму (Travel & Tourism Development Index). URL: <https://www.weforum.org>
9. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова та репозитарій eONUar. URL: <https://lib.onu.edu.ua>; <https://dspace.onu.edu.ua>
10. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний та періодичний контроль												Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	KP 1	T5	T6	T7	T8	T9	T10	KP 2		
6	6	6	6	5	6	6	6	6	6	6	5	30	100

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів; KP 1, KP 2 – контрольні роботи за змістовими модулями.

Максимальна оцінка за кожну тему (6 балів) складається з оцінки за опитування/участь у дискусії на семінарському занятті (0–3 бали) та за виконання індивідуального навчально-дослідного завдання, есе або кейсу (0–3 бали); за творче виконання завдання з презентацією результатів може нараховуватися додатковий бонусний бал у межах максимуму 6 балів за тему. Контрольна робота за змістовим модулем проводиться у формі тестування (10 завдань × 0,5 бала). Для здобувачів заочної форми навчання бали за теми, за якими аудиторні заняття не передбачені, нараховуються за виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, що подаються у Google Class або на консультації.

Формула розрахунку суми балів: підсумкова оцінка = Σ балів за теми (T1–T10, максимум 60) + KP 1 (максимум 5) + KP 2 (максимум 5) + іспит (максимум 30) = максимум 100 балів. Результати, визнані за неформальною/інформальною освітою, зараховуються замість відповідних складових поточного або періодичного контролю.

Самостійна робота здобувачів

Самостійна робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку питань за темами навчального курсу, а також виконання індивідуальних

самостійних завдань. Самостійна робота студентів контролюється у вигляді: індивідуального опитування, письмових робіт, тестування, усного захисту самостійних індивідуальних завдань, які супроводжуються Power Point презентаціями.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: У випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов'язаний виконати контрольну роботу за відповідною темою у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: під час опанування навчальної дисципліни категорично не припускаються будь-які види порушень академічної доброчесності з боку як здобувачів вищої освіти, так й викладача. У разі виявлення та фіксації будь-якого виду порушення академічної доброчесності, до порушника будуть застосовані санкції, передбачені Законом України «Про академічну доброчесність» та внутрішніми нормативними документами Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Політика щодо використання штучного інтелекту: в ході опанування цієї навчальної дисципліни забороняється оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної та навчальної діяльності, якщо це не дозволено умовами навчального завдання, а сам цей факт не зазначено в навчальному завданні чи супровідних матеріалах до нього. Під час проходження підсумкового оцінювання використання ресурсів штучного інтелекту забороняється.